13/09/2019

“Τιμώντας τον Σταυρό δίδουμε δόξα στον Εσταυρωμένο Κύριο μας”

/ Αγιορείτικα

Γέροντας Ιωσήφ Βατοπαιδινός († 2009)

Για μας τους μοναχούς το νόημα του Σταυρού είναι το κέντρο του σκοπού μας, είναι το καύχημα μας, είναι η ελπίδα μας και η προσδοκία μας. Όταν βλέπουμε την λύσσα του εχθρού, όταν βλέπουμε τις πολύμορφες αδυναμίες της δικής μας φύσεως, όταν βλέπουμε τα πάθη και τις επιθυμίες που μας πολιορκούν και απειλούν να μας εκμηδενίσουν, τότε ατενίζουμε τον Σταυρό και αντλούμε όλο το θάρρος να αγωνιστούμε και στο τέλος γινόμαστε νικητές.

Το αξιοσημείωτο είναι πώς να τον αγκαλιάσουμε και πώς να τον σηκώσουμε απρόσκοπτα. Διότι μόνον έτσι, διά της αναβάσεώς μας επί του Σταυρού, θα δούμε πίσω από αυτόν τα σύμβολα της αναστάσεως. Μόνον εκείνοι που αποθνήσκουν, εκείνοι και θα ζήσουν. Όποιος θέλει να βρει την ζωή του, θα την «απωλέση»· κι όποιος «την απωλέση ένεκεν εμού και του Ευαγγελίου», δηλαδή όποιος σηκώσει τον Σταυρό, εκείνος βέβαια δικαιούται να την αναστήσει. Γι’ αυτό απόψε με μεγαλύτερη ευλάβεια να ακούσουμε τα ωραία εκείνα υμνολογικά ποιήματα των Πατέρων μας- να προσκυνήσουμε το σύμβολο εκείνο το οποίο ο διάβολος πρόβαλε σαν κατάρα και ο Κύριος μας το μετέβαλε σε ευλογία για να καταστρέψει αυτόν

και, δεύτερον, για να δώσει σε μας όπλο ακαταμάχητο. Ατενίζοντες τον Σταυρό του Κυρίου μας, αναζητούμε με δίψα συνεχώς να μην παύσουμε να «αίρωμεν» αυτόν, γιατί πίσω από αυτόν είναι το παν της επιτυχίας μας.

Τιμώντας τον Σταυρό, κατ' ουσία δίδουμε δόξα στον Εσταυρωμένο Κύριο μας, που ποικιλοτρόπως Τον ευρίσκουμε να αναμορφώνει την παραμορφωθείσα εικόνα της διαστροφής την οποία έπαθε η ανθρώπινη φύση με την πτώση. Και, περιερχόμενος από τόπου εις τόπον, ευεργετών τους ανθρώπους, συνεχώς παρήγγελλε τον τρόπο της θεραπείας και επιστροφής. Το έσχατο της προσφοράς Του ήταν, αφού θεράπευσε όλες τις μορφές της πανανθρώπινης αρρώστιας και αδυναμίας, να δώσει σκληρή μάχη με τις δυνάμεις του σκότους και να καταστρέψει αυτόν τούτον τον θάνατον και την πηγή που οδηγεί προς τον θάνατο, τον διάβολο και έτσι να μας χαρίσει την υιοθεσία. Και ακριβώς, το μέσο αυτό διά του οποίου κατεργάσθηκε το θαύμα της ανθρώπινης αναστάσεως και επαναφοράς στην ισορροπία της υποταγείσης στην φθορά φύσεως είναι ο Τίμιος Σταυρός, του οποίου την ύψωση σήμερα η Εκκλησία μας εορτάζει. Για μας ο Σταυρός δικαίως ονομάζεται από τους Πατέρες «η ζωή ημών». Μέσω του Σταυρού ανακτούμε ο καθένας από μας την προσωπικότητά του. Δεν έχει σημασία σε τί πάθη και αδυναμίες έχει ο κάθε ένας μας αιχμαλωτισθεί. Η επίκληση της δυνάμεως και της χάριτος του Σταυρού, τον ανασύρει ν' ανεύρει την προσωπικότητά του, να δρασκελίσει και να υπερβεί όλες εκείνες τις αδυναμίες. Θέλει να ανέβει ο άνθρωπος από το βάραθρο της παρά φύσιν ζωής στην κατά φύσιν, θα πατήσει πάλι στη σκάλα αυτή που λέγεται Σταυρός. Θέλει να ανέβει από εκεί ψηλότερα, στον ουρανό, όπου το πολίτευμά μας υπάρχει; Πάλι αυτή η σκάλα είναι ο Σταυρός.

Τί τώρα είναι ο Σταυρός; Φυσικά σαν πράγμα ο Σταυρός είναι το σύμβολο αυτό το οποίο κατέχομε. Δεν είναι όμως ένα σύμβολο το οποίο μπορεί κανείς να δημιουργήσει. Σημασία έχει η δύναμη η οποία υπάρχει σ' αυτό το σύμβολο. Αυτή η δύναμη είναι εκείνη μέσω της οποίας ο Θεός Λόγος «ήνωσε τα διεστώτα εις εν» και επανέφερε, όπως είπα, σε ισορροπία την «στασιάσασαν φύσιν, την υποταγείσαν εις την φθοράν». Κατήργησε τον θάνατο και αυτόν τούτον τον διάβολο και άνοιξε την είσοδο στους ανθρώπους να μπουν από εκεί ακριβώς που βγήκαν, αλλά και να εισέλθουν «υπεράνω πάσης αρχής και εξουσίας και ονόματος ονομαζόμενου και κυριότητος εκ δεξιών του Θεού και Πατρός», που είναι οι θείες επαγγελίες τις οποίες μας υπόσχεται. «Θέλω, Πάτερ ίνα όπου ειμί εγώ, ίνα ώσι και αυτοί». Αυτή την υπεραξία αποκτά ο άνθρωπος δι' αυτού του μέσου, του Τιμίου Σταυρού. Όχι όμως αφηρημένα να επικαλούμεθα την επίδραση της χάριτος του Σταυρού, αλλά να προσπαθήσουμε να φορέσουμε τον Σταυρό και να τον πάρουμε επάνω μας. Κοιτάξετε τί είπε ο Κύριος μας· «όσα έχεις πώλησον και δος πτωχοίς, και έξεις θησαυρόν εν ουρανώ και δεύρο ακολουθεί μοι, άρας τον Σταυρό σου».

Ιδού το νόημα του Σταυρού. Ο τρόπος της αποπλανήσεως και των δύο λογικών φύσεων, της αγγελικής και της ανθρώπινης, οι οποίες αποστάτησαν από τον Θεό και δημιούργησαν, τρόπον τινά, την πτώση και την καταστροφή τους, η πλάνη τους ήταν το ότι γύρισαν στην ιδιοτέλεια, η οποία ιδιοτέλεια ολοκληρώνεται διά της επαράτου φιλαυτίας. Η φιλαυτία είναι η αιτία της καταστροφής. Αυτή η αρρωστημένη κατάσταση, εξουδετερώνεται διά της φιλοπονίας με την οποία ερμηνεύεται και ο Σταυρός, τον οποίο προτίμησε ο Κύριός μας χωρίς να του χρειάζεται, αλλά για να δείξει σε μας πρακτικά τον τρόπο της θεραπείας μας. Ο Σταυρός λοιπόν ερμηνεύεται σε μας μόνο με την έννοια της φιλοπονίας. Η δε φιλοπονία ολοκληρώνεται στο να εγκαταλείψουμε κάθε τι δικό μας, να αφιερωθούμε δε και να αφοσιωθούμε στο θείο θέλημα. Και μόνον αυτός ο κόπος, αυτή η αγωνία λέγεται και είναι Σταυρός. Είδατε τί είπε ο Κύριός μας; Τον καλούσε ο Πιλάτος σε απολογία και δεν μιλούσε. Γιατί δεν αποκρινόταν ο Ιησούς μας; Εάν αποκρινόταν θα σήμαινε ότι ζητούσε δικαίωση και το μόνο που δε ζητούσε ήταν η δικαίωση. Σε μια άλλη περίσταση, για να μας ανοίξει την διάνοια να μπούμε μέσα στο νόημα του μυστηρίου, λέει: «Πάτερ, σώσον με εκ της ώρας ταύτης» και αμέσως προσθέτει· «αλλά διά τούτο ήλθον εις την ώραν ταύτην».

Ο κάθε ένας από μας πρέπει να έχει καταλάβει ότι στην ζωή μας αυτή δεν έχουμε κανένα άλλο νόημα, απολύτως κανένα. Μόνο στο πώς να είμαστε συνεχώς έτοιμοι να αίρωμε τον Σταυρό μας στην περιεκτική του μορφή. Καμιά αφορμή, καμιά πρόφαση η οποία περιέχει μέσα αποκάλυψη του θείου θελήματος να μην μας ξεφεύγει. Με όλες τις μορφές της αυτοθυσίας να είμαστε έτοιμοι να

ανταποκριθούμε στο θείο θέλημα. Αυτό είναι το νόημα του προορισμού μας. Δεν ζούμε στον κόσμο αυτό για να μετακινούμε τα στοιχεία από το ένα μέρος στο άλλο, ούτε για να μεταβάλλουμε τις διάφορες ύλες. Με αυτό το νόημα διήνυσαν την ζωή τους οι προγενέστεροι Πατέρες. Εξέχουσα θέση έχει ο Δαβίδ, ο οποίος μέσω των ψαλμών του μας περιγράφει το όλο νόημα της ανθρωπολογίας και της χριστολογίας. Αναφέρει δε σε ένα στίχο του: «Διά τους λόγους των χειλέων Σου, Κύριε, εγώ εφύλαξα οδούς σκληράς»· κι αυτά ενώ ήταν βασιλέας και μάλιστα υπό την παλαιά έννοια, όταν οι βασιλείες ήταν αυταρχικές και παντεξούσιες. Αυτόν δεν τον ενδιέφερε τόσο η εξουσία που είχε. Ομολογούσε ότι στην ζωή του είχε ως πρωταρχικό σκοπό να αίρει συνεχώς τον Σταυρό, το πώς να φυλάξει με λεπτομέρεια το θέλημα του Θεού. Μόνο για να προσεύχεται είχε ορίσει χρόνους απαράβατους για τους οποίους πάλι εκαυχάτο, «επτάκις της ημέρας ήνεσά Σε» και ήταν βασιλεύς και στρατηγός και κυβερνήτης και δικαστής. Όμως, κανένα από τούτα, ούτε οι πολλές του γυναίκες, ούτε τα πολλά του παιδιά, ούτε τα πολλαπλά του καθήκοντα τον εμπόδιζαν από του να προσεύχεται «επτάκις της ημέρας» και ο νους του ήταν πάντοτε στραμμένος στον Θεό.

Βλέπετε πώς αγωνίζεται ένας φιλόθεος άνθρωπος για να εκπλήρωση τον προορισμό του; Όποιος νομίζει ότι προσκυνεί και τιμά σωστά τον Σταυρό, αφαιρεί άλλους στόχους που είναι ξένοι προς το θείο θέλημα. Μπορεί τα χέρια και τα πόδια του να κινούνται για να φέρει σε πέρας το διακόνημά του. Ο νους όμως ασχολείται με τον Θεό. Σαν άνθρωποι που έχουμε σώμα, θα ασχολούμαστε κατ’ ανάγκην με τα υλικά. Ο νους όμως να μην αιχμαλωτίζεται από αυτά, αλλά να είναι στραμμένος προς τον Θεό. Συνεχώς πρέπει να προσπαθεί να αγαπήσει «Κύριον τον Θεόν αυτού εξ όλης ψυχής, εξ όλης καρδίας, εξ όλης ισχύος, εξ όλης διανοίας» και, εν συνεχεία, «και τον πλησίον ως εαυτόν». Εάν έτσι είναι σκιαγραφημένος εκείνος ο οποίος αίρει τον Σταυρό, οπωσδήποτε θα δικαιούται και της αναστάσεως καθώς ο Παύλος διηγείται· «Ει γαρ συναποθάνομεν» κρατούντες το Σταυρό, «άρα και συζήσομεν … ει αρνούμεθα, κακείνος αρνήσεται ημάς». Το δίλημμα εδώ είναι τρομερό. Είτε ομολογία, είτε άρνηση· δεν υπάρχει ενδιάμεσο. Είτε θα κρατούμε τον Σταυρό συνεχώς, «συσταυρούμενοι» μετά του Κυρίου μας, ούτως ώστε και να συναναστηθούμε, αλλιώς είτε θέλουμε είτε όχι θα βρεθούμε στην μερίδα των αρνητών και Εκείνος κατ’ ανάγκην θα μας αρνηθεί, όπερ μη γένοιτο!.

Έχοντες «τας οσφύας περιεζωσμένας και τους λύχνους καιομένους» ένα έχουμε φρόνημα και νόημα· την συνεχή άρση του Σταυρού, ούτως ώστε οποιαδήποτε ώρα ο Κύριός μας, ο οποίος μας κάλεσε στην επίγνωσή Του, στρέψει το βλέμμα Του για να εξετάσει πού βρισκόμαστε, να μας βρει οπίσω Του ακολουθούντας και κρατώντας σφικτά στον ώμο μας τον Σταυρό. Πάντοτε να έχουμε σαν ένδυμα την φιλοπονία, για να μη μας ξεφύγει καμιά αφορμή στην φυλακή και τήρηση της θείας

εντολής. Τότε είμαστε αληθινά προσκυνητές του Τιμίου Σταύρου. Τέτοιους προσκυνητές ζητεί ο Θεός.

Στον κόσμο τούτο εμείς ιδιαίτερα, οι μοναχοί, είμαστε «ως πρόβατα εν μέσω λύκων». Έτσι δεν μας ξενίζουν οι πειρασμοί που είναι οι διάφορες αντιθέσεις οι οποίες προέρχονται από την αμαρτία και την αμαρτωλότητα· μέσω δε των καταλλήλων της οργάνων προσπαθούν να μας εμποδίσουν να προσκυνήσουμε Κύριον τον Θεόν μας. Προσπαθεί η πολύμορφη αμαρτία, η νέα αυτή και παλαιά θεότης, να μας αποσπάσει από την λατρεία προς τον Χριστό μας. Εμείς όμως, με αναπεπταμένο το φρόνημα, ανά πάσαν ώραν φωνάζομε, «ύπαγε οπίσω μου σατανά, Κύριον τον Θεό μου προσκυνήσω και Αυτώ μόνω λατρεύσω». Ένα είναι το νόημα της δικής μου ζωής, το να ανακαλύψω και να φυλάξω το θέλημα του Χριστού. Και αν ακόμα κινδυνεύσω προσωπικά, ουδέ αυτής της ζωής μου θα φεισθώ.

Αυτός είναι ο δρόμος των μαρτύρων, των ομολογητών, των οσίων και όλων των δικαίων, «των απ’ αρχής μέχρι και των εσχάτων». Αυτής της κληρονομιάς είμαστε συνεχιστές και έχουμε για μας πρέσβεις όλα τα πνεύματα των δικαίων και Αγίων που κοσμούν την θριαμβεύουσα Εκκλησία, τα οποία συνεχώς εύχονται για μας και μας αναμένουν. Κανείς να μην υστερηθεί, κανείς μην μείνει πίσω. Όλοι μπρος για να επιτύχουμε τον σκοπό μας, χάριτι του Σταυρού του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Αμήν.

Πηγή: https://www.pemptousia.gr,(+Γέροντος Ιωσήφ, Αθωνικά Μηνύματα, ΨΥΧΩΦΕΛΗ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΑ 9, Έκδ. Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 1999, σσ.79-85)